

Bijlage 1 Notitie Grondstrategie KRW opgave 2027

Inleiding

Deze notitie bestaat uit een viertal onderdelen:

- 1 Het eerste deel gaat in op de inhoud van de opgave vanuit de Kader Richtlijn Water (KRW).
- 2 Het tweede deel gaat in op de beoogde procedure als de nieuwe Omgevingswet van kracht is.
- 3 Het derde deel gaat over het gebiedsproces dat wij voorzien om zo goed als mogelijk met het gebied invulling te geven aan de opgaven vanuit de KRW.
- 4 Het vierde deel gaat over de voordelen van eigendom t.o.v. zakelijke rechten.

1 De Kader Richtlijn Water

Vanaf 2009 zijn we gestart met de eerste uitvoeringsperiode van de Kader Richtlijn Water (kortweg KRW). Dit is een Europese richtlijn die toeziet op een goede kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Het gaat daarbij om de ecologische en chemische kwaliteit van het water. Voor beide parameters zijn normen vastgesteld waaraan de waterkwaliteit moet voldoen. De uiterste datum om de gewenste kwaliteit te halen is gesteld op eind 2027.

In Nederland is de waterkwaliteitsopgave verdeeld over de diverse overheden, al naar gelang het handelingsperspectief wat de betrokken overheid heeft om in te grijpen op de waterkwaliteit. Zo heeft het Rijk een overkoepelende verantwoordelijkheid voor generiek- en toelatingsbeleid. De provincies dragen zorg voor een goede grondwaterkwaliteit, vooral t.b.v. de drinkwaterwinning. De gemeenten hebben een rol in de kwaliteit van de zogenoemde indirecte lozingen. De waterschappen tenslotte hebben een belangrijke verantwoordelijkheid in de ecologie van onze oppervlaktewateren en de chemische waterkwaliteit die de rioolwaterzuiveringen verlaat. Daarnaast hebben de waterschappen een bijzondere verantwoordelijkheid in de monitoring van de voortgang in het KRW-dossier.

De waterkwaliteitsopgave is uitgewerkt in een aantal maatregelen. Voor een groot deel van onze waterlichamen geldt dat wij een herinrichtingsopgave hebben in het kader van de ecologie. Daarnaast zullen wij een 5-tal rioolwaterzuiveringen verder optimaliseren, zodat de waterkwaliteit van het effluent geen belemmering vormt voor het behalen van de KRW-doelen. Het werken aan de waterkwaliteit is opgedeeld in 3 planperiodes. Inmiddels zijn we in de derde, en tevens laatste planperiode aanbeland, waarin we nog een groot aantal maatregelen hebben geprogrammeerd. We hebben tot eind 2027 de tijd om deze maatregelen uit te voeren.

Wij hebben ons gecommitteerd aan onze maatregelen. Ze maken deel uit van het totale maatregelenpakket wat de Lidstaat Nederland treft om aan de KRW eisen te voldoen. De eisen vanuit een Europese Richtlijn zijn hard. Dit wordt ondersteund door rechterlijke uitspraken en opgebouwde jurisprudentie. Dat geldt dus ook voor de KRW. Wij zijn daarmee gehouden om al het mogelijke te doen om onze geprogrammeerde maatregelen uit te voeren, desnoods met behulp van dwingend instrumentarium. Dit maakt dat er een risico is dat naarmate we later klaar zijn, het risico toeneemt dat 'het gebied' door juridische procedures tegen verleende vergunningen, "op slot" gezet wordt (KRW als opvolger van het stikstofdossier). Het gebied heeft er daarmee ook belang bij dat het waterschap die eindspurt naar 2027 inzet. 2027 moeten we hierbij echter niet 'heilig' verklaren; wel

geldt; hoe verder en voorspelbaarder we zijn, hoe beter we de stand van zaken op voortgang kunnen uitleggen/verantwoorden.

Voor het vaststellen en realiseren van de KRW-opgaven hebben de waterschappen gewerkt in 3 planperiodes, waarbij de factsheets van het waterschap in elke periode werden opgenomen in de Stroomgebiedsbeheerplannen (SGBP's) welke vanuit Rijn-Oost aan het Rijk werden aangeleverd. Om te starten met een gedeeld beeld op waar we nu staan volgt een korte samenvatting per planperiode wat er aan KRW-opgaven was vastgesteld en wat er gerealiseerd is en wat er uiteraard nog resteert voor de laatste planperiode.

* Noot vooraf: De ingerichte ha's zijn geen vastgestelde KRW-opgaven, maar zijn indicatief aan de overzichten toegevoegd om een beeld te hebben hoeveel ha's we in die planperiode beschikbaar hebben gekregen voor inrichting.

Planperiode 1 – 2010-2015

KRW opgave 2010-2015	Gepland		Gerealiseerd		
	Beekherstel(km)	Vispassages(st)	Beekherstel(km)	Vispassages(st)	Inrichting (Ha) Indicatief
Subtotaal Schipbeek	45	21	23	28	30,1
Subtotaal Berkel	31	8	30	13	55,4
Subtotaal Baakse Beek	2	11	7	11	18
Subtotaal Oude IJssel	41,5	13	28	11	88,5
Subtotaal Liemers-Veluwe	0	1	0	0	0
Totaalopgave 2022-2027	119,5	54	88	63	192
			41,5km Ingetrokken		
			1km gafaseerd	4vp gafaseerd	
			11 km extra	13 vp extra	

Aan het eind van planperiode 1 hebben we 88 km beekherstel en 63 vispassages gerealiseerd. We zeggen wel eens dat we in de beginperiode het laaghangende fruit hebben geoogst, maar we moeten beseffen dat dit laaghangende fruit hoofdzakelijk mogelijk is geworden door de gebieds- en kavelruilprocessen die in de periode 2000-2010 reeds waren opgestart. Zo laaghangend was dat fruit dus helemaal niet. De provincie zat in die periode nadrukkelijk aan het roer in de kavelruilprocessen en zowel DLG en BBL waren actief in de gebiedsprocessen en de grondmarkt. Ook was er sprake van een ruime strategische grondvoorraad bij diverse partijen. Dit zijn de voornaamste redenen waarom wij in die periode 192 ha. beschikbaar hebben gekregen voor inrichting.

De 41,5 ha ingetrokken km betreft met name de Schipbeek en voor een klein deel Bielheimerbeek en Oude IJssel. Deze opgave is ingetrokken i.v.m. gebrek aan effectiviteit van de betreffende maatregel of aanpassing van het doelttype van het betreffende waterlichaam.

Planperiode 2 – 2016-2021

KRW opgave 2016-2021	Gepland			Gerealiseerd			
	Beekherstel(km)	Vispassages(st)	Uitvoeren onderzoek (st)	Beekherstel(km)	Vispassages(st)	Uitvoeren onderzoek (st)	Inrichting (Ha) Indicatief
Subtotaal Schipbeek	4	1	0	4	1	0	8
Subtotaal Berkel	14	1	3	14	0	3	12
Subtotaal Baakse Beek	13	8	1	6	1	1	19
Subtotaal Oude IJssel	4	5	1	4	2	1	0
Subtotaal Liemers-Veluwe	0	9	0	0	2	0	0
Totaalopgave 2022-2027	35	24	5	28	6	5	39
					16vp ingetrokken		
				10km gafaseerd	2vp gafaseerd		
				3 km extra			

Aan het eind van planperiode 2 hebben we 28 km beekherstel en 6 vispassages gerealiseerd. Dit is gerealiseerd doordat we 39 ha grond beschikbaar hebben gekregen. Het aantal actieve kavelruilen is minder dan in periode 1 en de processen die er waren, waren sterk landbouw georiënteerd (gericht op kavelstructuur). Daarnaast is er door het opheffen van DLG/BBL minder focus op gebiedsontwikkeling en waren er minder ruilgronden beschikbaar om in te brengen voor het realiseren van maatschappelijke doelen. In het Berkelgebied liep nog wel een bredere kavelruil en hebben we zelf een kavelruil gestart met de aankoop van een melkveebedrijf. De ha's in de Baakse Beek zijn met name toe te schrijven aan samenwerking met de gemeente Bronckhorst. De 16 vp zijn ingetrokken i.v.m. gebrek aan effectiviteit door droogvalomstandigheden in voorjaar en zomer. De gefaseerde km's liggen met name in de Grote Beek.

De 'resterende' opgave waar we in de 3^e planperiode voor gesteld staan laat zich als volgt samenvatten (waarbij de oranje kolommen de grondgebonden opgaven zijn):

Een grondgebonden beekherstelopgave van 58 km (26+32), waarbij de km's met name zijn gelegen in Winterswijk, de Grote Beek en de Berkel. En uiteraard de nazuivering van RWZI Winterswijk. De overige 3 RWZI's kunnen zeer waarschijnlijk op bestaand eigendom geoptimaliseerd worden.

De 58 km grondgebonden beekherstel* opgave laat zich grofweg als volgt vertalen in ha's:

<u>Traject</u>	<u>Gewenste grondbehoefte</u>
Buurserbeek (1km KRW)	2-4 ha.
Baakse Beek (2 km KRW)	2-4 ha.
Grote Beek (16 km KRW)	16-32 ha.
Berkel, Borculo-Lochem (7 km KRW)	3-7 ha.
Nazuivering RWZI Winterswijk	12 ha.
Subtotaal Beekherstel KRW-waterlichamen (26 km)	35-59 ha.
Bovenlopen Boven Slinge (7 km HEN/SED) (7 x 20 m = 14ha = 14 ha noodzakelijk)	14 ha.
Bovenlopen Keizersbeek (14 km HEN/SED)	7-14 ha.
Bovenlopen Oude IJssel (2 km HEN/SED)	1-2 ha.
Bovenlopen Baakse Beek, focus Lievelderbeek (6 km HEN/SED) (Lievelderbeek is 4,6 km lang)	12 ha.
Bovenlopen Veengoot, Zilverbeek (3 km HEN/SED) (Zilverbeek is 5,6 km lang)	3 ha.
Subtotaal Beekherstel bovenlopen** (HEN/SED) (32 km)	37-45 ha.
Totaal Herinrichtingsopgave	72-104 ha.

* Belangrijk voorbehoud: De genoemde ha's in deze notitie zijn ter indicatie / beeldvorming bedoeld en zullen op projectniveau nader gedefinieerd moeten worden.

** Een deel van de Feitenbladen van de Natuurwateren (HEN/SED) wordt nog opgesteld, danwel herzien, dus hier kunnen nog wijzigingen in plaatsvinden. Daarnaast wordt nog uitgezocht of de maatregelen in de bovenlopen een daadwerkelijke bijdrage leveren aan de kwaliteit van het KRW-waterlichaam en of ze daarmee dus dezelfde juridische status hebben. Dit wordt vóór de KRW-midterm review met het bestuur afgehecht.

Op basis van de vastgestelde opgave voor de KRW-waterlichamen (Factsheets) en de HEN/SED-watgangen (Feitenbladen) bedraagt de grondbehoefte indicatief ongeveer 70-100 ha en is het beschikbaar krijgen van grond noodzakelijk voor het realiseren van de maatregelen. Met het beschikbaar krijgen van grond bedoelen we ofwel het verkrijgen in eigendom ofwel inrichting op grond van derden, en dus middels vastlegging van zakelijke rechten.

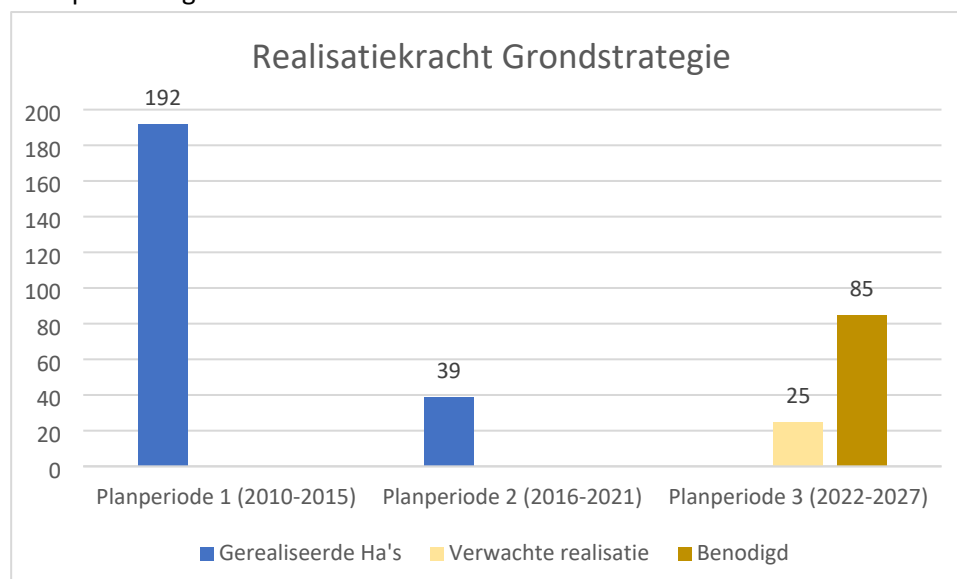
Verwachtingen:

- De grondmarkt is sterker onder druk komen te staan; in planperiode 1 lag de gemiddelde grondprijs rond de € 45.000/ha. Inmiddels is dat opgelopen tot € 75.000/ha. Met alle thema's die momenteel actueel zijn in het landelijk gebied (NPLG, Stikstof, Droogte, KRW, 7^e NAP) is de verwachting dat de gronddruk voorlopig niet afneemt en zolang er nog veel onduidelijkheid is over de opgave vanuit de overkoepelende thema's zullen grondeigenaren niet snel genegen zijn 'alvast' grond te verkopen/beschikbaar te stellen voor inrichting van de KRW-maatregelen door het waterschap. We verwachten daarom dat de grondmobiliteit relatief laag blijft en dat rechtstreekse vrijwillige verwerving (zonder volledige schadeloosstelling) onvoldoende het benodigde resultaat zal opleveren.
- Er lijkt momenteel een verschuiving plaats te vinden van een percelenmarkt naar een bedrijvenmarkt en de verwachting is dat deze verschuiving door zal zetten. Er worden dus minder losse percelen aangeboden en meer bedrijven als geheel.
- Kavelruilen zijn tijdrovend en wisselend succesvol; in 2014 zijn een vijftal kavelruilprocessen geëvalueerd (Winterswijk, Engbergen Voorst, Dortherbeek West, Neede Borculo en Berkel Almen-Zutphen). Succesfactoren die destijds zijn benoemd, zijn o.a. het hebben van een duidelijke gebiedsopgave, het hebben van voldoende (goede) ruilgrond, de juiste mensen (met vertrouwen) in het gebied. Met name het punt van het hebben van een duidelijke gebiedsopgave is in de huidige situatie (zie eerste bullit) het lastigste punt.

- In 2021 is de kavelruil Lochem-Almen afgerond. Als resultante van de aankoop van de boerderij en de inbreng in de kavelruil hebben we 4,2 ha landbouwgrond beschikbaar gekregen voor herinrichting (dit betreft voornamelijk stroken omdat we de grotere stapstenen op grond van RWS en Natuurmonumenten hebben gepland). De proceskosten voor de kavelruil bedragen ongeveer € 400.000. Deze kavelruil geeft qua kosten en opbrengsten daarom een vertekend beeld.
- Algemeen beeld is dat kavelruilen goed kunnen functioneren, maar in alle gevallen is het tijdrovend en zeer arbeidsintensief waardoor de proceskosten hoog zijn.

Conclusies/Inzichten:

- Van planperiode 1 naar planperiode 2 is de beschikbare hoeveelheid grond voor inrichting gedaald van 192ha naar 39 ha. Dit komt met name door de grote kavelruilprocessen die door provincie/DLG/BBL gefaciliteerd werden in de periode 2000-2010, voorafgaand aan planperiode 1.
- In planperiode 2 hebben we met het beschikbare instrumentarium (vergelijkbaar met het huidige instrumentarium) 39 ha beschikbaar gekregen voor inrichting. Doorgaan met het huidige instrumentarium in de huidige situatie qua beleidsontwikkelingen, gronddruk en -mobiliteit resulteert hoogstwaarschijnlijk in een lagere realisatie, ordegrrootte 20-30ha. Dit maakt dat de indicatieve opgave van 70-100 ha niet binnen handbereik ligt. We verwachten dan ook dat ons realisatietempo steeds lager komt te liggen, terwijl er eigenlijk een eindsprint nodig is.

- De 'volgorde' waarbij we eerst gronden ter beschikking krijgen en er vervolgens inrichtingsplannen voor maken (serieel werken) duurt voor de derde tranche te lang; we zullen in ons werkproces/gebiedsproces het ontwerpen en situeren van maatregelen en vrij maken van gronden meer parallel moeten gaan schakelen.

De Hamvraag: Kunnen we onze maatregelen tijdig realiseren?

Kern van bovenstaande uiteenzetting is dat we moeten constateren dat als we doorgaan op de weg die we tot dusverre hebben gelopen, we veel te laat (of zelfs niet) onze bestemming zullen bereiken. Die bestemming is het geven van invulling aan de vastgestelde factsheets voor de KRW-maatregelen, uiterlijk te realiseren in 2027.

2 De Planfiguur

In de huidige situatie stellen we middels een Projectplan Waterwet de maatregelen vast die we willen uitvoeren in het watersysteem. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet is deze planfiguur echter niet meer mogelijk. Het aanleggen of wijzigen van waterstaatswerken op initiatief van de waterbeheerder kan dan via een projectbesluit of een vergunning eigen dienst. Het vaststellen van een projectbesluit is in deze 3 gevallen verplicht:

- een primaire waterkering aanleggen, verleggen of versterken,
- een vaarweg van nationaal belang blijvend vergroten of verdiepen waardoor het ruimteoppervlak van de vaarweg met minimaal 20% toeneemt,
- een vaarweg van nationaal belang blijvend verdiepen waarbij meer dan 5 miljoen kubieke meter grond wordt verzet.

Bovenstaande verplichtingen om een projectbesluit vast te stellen, staan in artikel 5.46 van de Omgevingswet (Ow).

Voor andere projecten is het projectbesluit een optie, maar geen verplichting. In plaats van een projectbesluit kan de waterbeheerder een omgevingsvergunning bij zichzelf aanvragen. Dit wordt ook wel de (omgevings)vergunning eigen dienst genoemd. Ons Bestuur heeft besloten louter voor HWBP-projecten met de figuur projectbesluit te willen werken.

Het Projectbesluit lijkt een hele zware basis voor uitvoering van KRW-maatregelen en de standaard korte procedure Vergunning Eigen Dienst (verder VED) lijkt te licht. Met V&H is verkend of we bij een VED ook een uitgebreidere procedure kunnen doorlopen, dat wil zeggen:

1. Ontwerp-VED 6 weken ter inzage, met mogelijkheid indienen zienswijze
2. Opstellen reactienota, wellicht verwerken van de zienswijzen in de VED, vaststellen en bekendmaken VED
3. Definitieve VED staat gedurende 6 weken open voor beroep, met mogelijkheid tot verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening.

Bij de 'korte' procedure wordt de vergunning in 1 keer "verleend", met aansluitend mogelijkheid van bezwaar en beroep (en verzoek om voorlopige voorziening). Bovenstaande uitgebreide procedure lijkt meer op de huidige procedure van een Projectplan Waterwet en doet meer recht aan de omgeving/stakeholders. De uitgebreide voorbereidingsprocedure vinden we beter passen bij de aard en omvang van het besluit.

Echter, bij externe juridische toetsing van bovenstaande redenering, is geconcludeerd dat de vergunning eigen dienst niet het geschikte instrument lijkt voor een uit te voeren KRW-project. In de Handreiking Projectbesluit Omgevingswet is beschreven dat de vergunning eigen dienst een geschikt instrument is:

- als er geen sprake is van verplichtend instrumentarium;
- als er geen tot nauwelijks derde belanghebbenden een rol spelen;
- als de belangen van derden overzichtelijk van aard zijn en objectief gezien van geringe betekenis;
- als er geen tot nauwelijks omgevingsvergunningen van andere bevoegde gezagen nodig zijn;
- als er geen wijziging van een omgevingsplan aan de orde is;

Hiermee lijkt een vergunning eigen dienst (ook de uitgebreidere variant) overall een veel te smalle basis voor uit te voeren KRW-maatregelen, en alles wat daarbij komt kijken.

Conclusie:

We moeten ervan uitgaan dat we in lijn met de HWBP-projecten met een Projectbesluit Light (verder PB Light) gaan werken voor toekomstige KRW-projecten en daar procesmatig op anticiperen, waarbij we als volgt gaan werken:

1. Start: Aankondiging verkenning en participatie (het proces schetsen)
2. Vaststellen voorkeursalternatief
3. Uitwerken voorkeursalternatief
4. Vaststellen projectbesluit
5. Voorbereiding en realisatie

Dit betekent wel dat ons bestuur moet gaan besluiten dat ze ook voor KRW-projecten met projectbesluiten wil gaan werken.

3 Het Gebiedsproces

De conclusies uit hoofdstuk 1 en 2, zijnde:

- 1 Doorzetting van de huidige manier van werken resulteert niet in het gewenste resultaat; we zullen veel te laat (of zelfs niet) onze KRW-bestemming bereiken.
- 2 We zullen in de toekomst met het Projectbesluit Light moeten gaan werken voor uitvoering van KRW-projecten.

Maakt dat we zijn gaan nadenken over de vraag; hoe kunnen we het proces versnellen en beheersbaarder en daarmee voorspelbaarder maken?

De uitgangspunten

- De huidige werkwijze waarbij we eerst gronden ter beschikking krijgen en er vervolgens inrichtingsplannen voor maken (serieel werken) duurt voor de derde tranche te lang; we zullen in ons werkproces/gebiedsproces het ontwerpen en situeren van maatregelen en vrij maken van gronden meer parallel moeten gaan schakelen.
- We hebben het over de 'restopgave' KRW, uit te voeren tijdens de 'laatste tranche', die moet eindigen in 2027. Een groot deel van de opgave is al gerealiseerd.
- Deze restopgave is benoemd in de factsheets, behorend bij het in 2022 vastgestelde Waterbeheerplan en uitgedrukt in termen van 'kilometers beekherstel'.

- We focussen ons nu nog op 4 deelgebieden; De Grote Beek en de 3 deelstroomgebieden op het Winterswijkse Plateau. (De natuurlijke nazuivering hoort hier overigens ook nog bij, maar is uniek in zijn soort en valt buiten de scope van dit voorstel. De door te voeren aanpassingen op een aantal overige RWZI's kunnen 'op eigen terrein' en hebben daarmee geen grondbehoefte.)
- We onderscheiden 4 typen maatregelen; natuurvriendelijke oevers (nvo: strook van circa 10 meter nodig), stapstenen (ordegrootte 1-3 ha per stapsteen), bufferstroken met beekbegeleidende beplanting (strook van circa 10 meter nodig) en beekdalherstel (stroken van circa 10-50 m).
- We worden, conform ons vigerende grondbeleid voor het watersysteem, BIJ VOORKEUR eigenaar van de gronden die worden omgezet in oppervlaktewater en de huidige functie verliezen als gevolg van de maatregelen. Voor de beekbegeleidende beplanting geldt dat we bereid zijn eigenaar te worden.

Het voorgestelde proces

Om de resultaatgerichtheid en voorspelbaarheid van het ontwerp- en realisatieproces te vergroten hebben we een procesgang uitgedacht die het beschikbaar krijgen van grond (in eigendom of middels zakelijk recht) meer parallel schakelt met het ontwerpen en situeren van maatregelen in en *mét* het gebied. Gezien de omvang van de lijnvormige opgave en de ontwikkelingen in de grondmarkt lijkt het ons daarbij wenselijk en effectief om het inzetten van verplichtend instrumentarium (in de vorm van gedoogplicht) niet uit te sluiten. We zien daarbij een gebiedsproces voor ons waarin we in 2 rondes te werk gaan.

Onderstaande procesbeschrijving is een project specifieke aanpak en staat los van onze algemene aanpak om in die gebieden waar we een grondgebonden opgave hebben actief uit te dragen dat we een opgave hebben en eventueel bereid zijn gronden te kopen. Deze 'ruil' gronden (strategische grondvoorraad) zijn goed inzetbaar voor het vrijspelen van bijvoorbeeld stapstenen of het initiëren van een kleine kavelruil, maar zijn minder geschikt voor het beschikbaar krijgen van lange stroken (de lijnvormige opgave). Dergelijke gronden kopen we te allen tijde op basis van vrijwilligheid waarbij er geen sprake is van volledige schadeloosstelling.

Eerste ronde; verkennen en verzamelen

- Op basis van onze inhoudelijke opgave (de KRW factsheet, veelal aangevuld met de inzichten vanuit een LESA-studie) definiëren we een zoekgebied waarbinnen we de opgave willen realiseren én we definiëren de opgave zo concreet als mogelijk. Als voorbeeld hanteren we nu een zoekgebied van 20 km lengte en de opgave die gedefinieerd is als 10 km beekherstel door aanleg van nvo's en 2-3 stapstenen.
- In dat zoekgebied gaan we alle eigenaren die relevante grond hebben benaderen met de vraag of ze met ons willen meewerken aan realisatie van de KRW-opgave. (De basis hiervoor is het schetsontwerp waarover na is gedacht met de factsheets en een LESA als basis.) Uiteraard projecteren we de maatregelen zoveel als mogelijk op gronden van TBO's en onszelf en bij agrarische gronden ontzien we zoveel mogelijk de (agrarische) huiskavels.
- Uitgangspunt in dit gesprek is dat we medewerking zoeken o.b.v. 'volledige schadeloosstelling', ongeacht of het waterschap de grond in eigendom overneemt of dat er zakelijke rechten en kwalitatieve verplichtingen worden gevestigd. Omdat de gronden na inrichting een

- natuurfunctie krijgen en in landbouwkundig opzicht (nagenoeg) waardeloos worden zal het verschil in hoogte van de volledige schadeloosstelling bij koop of zakelijk recht vaak gering zijn.
- d. Uitgangspunt is ook dat we aan de eigenaren de keus laten; zakelijke rechten of verkopen. We zeggen er wel bij dat we van de nvo's en de stapstenen 'bij voorkeur' eigenaar zijn, bij de bufferstroken zijn we "bereid" eigenaar te worden.
 - e. Aan het einde van deze fase 'halen we het net op' en kijken we waar we welke maatregelen op basis van vrijwillige medewerking kunnen realiseren. Voor nu nemen we aan dat de 'vangst' nog niet voldoende is en dat er een volgende "ronde" nodig is.
 - f. Tijdens deze eerste ronde 'maken we het financieel nog niet af' en maken we nog geen definitieve afspraken; we beperken ons tot intentieovereenkomsten, waarin we vastleggen onder welke voorwaarden (max. opp., type maatregel, zakelijk recht of koop) de eigenaar bereid is zijn medewerking te verlenen. Het "afhechten" doen we in de tweede ronde, als we weten wat we waar in welke omvang daadwerkelijk willen maken en voor iedereen op hetzelfde moment de omvang van de volledige schadeloosstelling kunnen bepalen.
 - g. Deze eerste ronde kan 'redelijk vlot' worden doorlopen, omdat er nog geen puntjes op de i gezet hoeven te worden, en we weten allemaal dat de laatste 20% maar liefst 80% van de tijd kost.
 - h. Wat we in feite ook doen met deze eerste stap is dat we samen met de grondeigenaren het ontwerp van de KRW-maatregelen uitwerken; we maken het plan zoveel als mogelijk samen met het gebied o.b.v. volledige schadeloosstelling. Als we langs deze weg de 10 km kunnen realiseren, dan zijn we er, en hoeft het dwingend instrumentarium niet ingezet te worden.

Tweede ronde; uitwerken en uitbreiden

- a. We gaan er van uit dat tijdens de eerste ronde 'toegezegde gronden' onvoldoende zal zijn voor een acceptabele invulling van de KRW-opgave. Stel dat nog 5 km te weinig is 'binnengehaald'. We gaan dan een plan maken voor de invulling van de totale opgave, inclusief dus de dan nog ontbrekende 'schakels'. Bij het maken van dat plan redeneren we nadrukkelijk vanuit de inhoud, waarbij we zo veel als mogelijk rekening houden met de belangen van de grondeigenaren.
- b. Aldus 'puzzelend' komen we tot een 'plan' dat we 'uitwerken en verheffen' tot een door D&H vastgesteld 'Voorontwerp/voorkeursalternatief' en waarin staat aangegeven voor welke gronden, indien nodig, over zal worden gegaan tot het toepassen van dwingend instrumentarium, zijnde de gedoogplicht.
- c. Dan volgt de tweede ronde waarin we de grondeigenaren in de missing links nogmaals benaderen met verzoek om medewerking;
- d. Vervolgens wordt het Definitief Ontwerp vastgesteld in een Projectbesluit (Light).
- e. De planologische 'functie' van de te nemen maatregelen wordt 'water' en/of "natuur" en wordt bij voorkeur onderdeel van het GNN.

Concluderend:

1. We gaan tijdens ronde 1 met het gebied verkennen waar welke maatregelen mogelijk zijn en aldus met het gebied 'praktisch en resultaatgericht' een plan invullen.
2. We gaan tijdens ronde 2 'de missing links' invullen, in uiterste gevallen met inzet van dwingend instrumentarium (gedoogplicht) op basis van een door D&H vastgesteld plan. We doen uiteraard zoveel als mogelijk op gronden van TBO's en onszelf, bij agrarische gronden ontzien we zo veel als mogelijk de huiskavels.
3. De gronden worden bestemd als water en/of natuur en de provincie treedt op als co-financier.
4. In de Proceslijn van een Projectbesluit Light:
 1. Start: Aankondiging verkenning en participatie (het proces schetsen)
 2. Vaststellen opgave (o.b.v. factsheet en LESA)
 3. Uitwerken voorkeursalternatief met het gebied
 4. Vaststellen projectbesluit
 5. Voorbereiding en realisatie

Gaan we vanaf stap 3 zakelijke rechten vestigen en gronden aankopen o.b.v. volledige schadeloosstelling en dit loopt door tot in stap 5. Het opleggen van gedoogplichten doen we in stap 5.

4 De voordelen van Eigendom

Zoals in bovenstaande redeneerlijn is geschetst nemen we als uitgangspunt dat we bij voorkeur eigenaar willen zijn. Politiek/bestuurlijk is dit een aantrekkelijke insteek, enerzijds omdat dit in het gebied minder slecht/beter zal 'vallen' dan wanneer we als waterschap eigenaar WILLEN zijn en omdat dit het proces tot realisatie zal bespoedigen, waardoor we dichterbij 2028 de finish van onze eindspurt zullen bereiken.

Dit kan leiden tot meer realisatie op gronden van derden (zakelijke rechten met als terugvaloptie gedoogplicht), maar daar horen ook nadelen bij die we wel genoemd willen hebben:

1. Als eigenaar en onderhoudsplichtige heb je maximale invloed op wat er in de beheerfase wel en niet gebeurt in de ingerichte gebieden en kun je ongewenste ontwikkelingen (bijvoorbeeld de aanleg van steigers in de NVO) het rooien van bomen, het makkelijkste tegengaan; de "bestuurslast" ligt aanzienlijk lager;
2. De hoogte van de te bieden volledige schadeloosstelling is bij verwerving en zakelijke rechten (geheel of nagenoeg) hetzelfde; voor hetzelfde geld krijgen we dus meer! Of anders gezegd; bij verwerving krijgen we meer zeggenschap voor ons geld;
3. Als we in de toekomst aanvullende fysieke maatregelen willen treffen die afwijken van hetgeen via de zakelijke rechten geregeld is, "begint het spel opnieuw". Als eigenaar hebben we wat dat betreft geen beperkingen.
4. Als we geen overeenstemming bereiken over de zakelijke rechten en terugvallen op de gedoogplicht, dan kan de aanleg wel plaatsvinden, maar heeft de 'gedupeerde' meer mogelijkheden, als eigenaar, om het ons tijdens de beheerfase moeilijk te maken.